

OPINIE

Het bedrijfsmodel van Yara Sluiskil heeft geen bestaansrecht meer

Gerd Junne 26 sept 17:00

Bedrijven die afhankelijk waren van relatief goedkoop Nederlands gas moeten nu niet klakkeloos door de overheid gesteund worden. Een voorbeeld is kunstmestfabriek Yara in Sluiskil. De vraag is of de productie in Sluiskil op termijn überhaupt houdbaar is, schrijft emeritus hoogleraar Gerd Junne.

Illustratie: Hein de Kort voor Het Financieele Dagblad

Moeten bedrijven die afhankelijk waren van relatief goedkoop Nederlands gas nu door de overheid gesteund worden? Neem kunstmestfabriek Yara in Sluiskil, die in augustus de tweede ammoniakfabriek stil leedte wegens de hoge gasprijs (inmiddels draait de fabriek weer). Yara wil nu ammoniak aan

van het gas wegen de hoge gasprijs (ammoniak maakt de kerk niet). Yara wil nu ammoniak gaan importeren die goedkoper is dan de ammoniak die in Sluiskil gemaakt wordt. De vraag is of de productie in Sluiskil op termijn überhaupt houdbaar is.

Yara gebruikte tot voor kort 2 miljard kubieke meters gas per jaar. Dat is net zo veel als 1,3 miljoen huishoudens. De beschikbaarheid van goedkoop Nederlands gas was een belangrijke reden voor Yara (toen nog deel van Nors Hydro) om in 1979 de Nederlandse Stikstof Maatschappij over te nemen. Maar goedkoop Nederlands gas is er niet meer en zal er ook niet meer zijn.

Een andere locatie dan Sluiskil zou goed zijn voor Yara én voor Nederland. Yara Sluiskil staat in de top 10 van CO₂-uitstoters, met emissies die bijna net zo groot zijn als die van Tata. Bij sluiting zou de Nederlandse CO₂-uitstoot in één klap met 2% afnemen.

Bovendien zou de overheid dan niet de €1,5 mrd hoeven op te hoesten voor het 'onrendabele' deel van de investeringen die nodig zijn om Yara helemaal te vergroenen. Den Haag heeft nu €835 mln uitgetrokken om de gevolgen van de hoge gasprijs voor grootverbruikers te verzachten. Voor zover hiervan ook een deel bij Yara terecht komt, hoeft dat dan ook niet meer. Wel moet er nieuw werk gevonden worden voor de meeste van de 720 werknemers.

‘Een andere locatie dan Sluiskil zou goed zijn voor Yara én voor Nederland. Yara Sluiskil staat in de top 10 van CO₂-uitstoters’

Een betere productielocatie is ook in het belang van Yara zelf. Yara is van plan om de uitstoot van CO₂ tot 2030 met 87% te verminderen. Een begin is gemaakt met de planning van een elektrolyser van 100 megawatt in Zeeland, goed voor de productie van 75.000 ton 'groene' ammoniak. Dat is minder dan 5% van de totale productie in Sluiskil van 1,8 miljoen ton.

De plannen voor Zeeland lijken meer een vingeroefening. De vermindering van de CO₂-uitstoot zal vooral bereikt worden door CO₂-opslag onder de zeebodem. Yara zal hiervoor per jaar 800.000 ton CO₂ naar Noorwegen laten transporteren om het daar onder de Noordzee op te slaan, wat extra kosten met zich meebrengt voor deze 'blauwe' ammoniak. Kan Sluiskil hiermee straks nog internationaal concurreren?

Wereldwijd ontstaan nieuwe concurrenten op locaties die door betere beschikbaarheid van hernieuwbare energie veel geschikter zijn voor de ammoniakproductie dan Nederland. De grootste fabriek voor 'blauwe ammonia' ter wereld wordt bijvoorbeeld op dit moment gebouwd in Qatar. Oman bouwt een grote fabriek voor groene waterstof en ammoniak. In Spanje zal het project Catalina groene waterstof gaan produceren die via een pijpleiding een 'groene ammoniak'-fabriek in Valencia zal voeden. En Yara zelf heeft een van de grootste ammoniakfabrieken ter wereld in West Australië, waar de productie op een veel goedkopere wijze te vergroenen valt.

Misschien is het beter om voorgoed afscheid te nemen van de kunstmestproductie voor de wereldmarkt die op goedkoop Nederlands gas gebaseerd was. Gas dat er niet meer is. Het zou op z'n minst beter zijn om de productie te beperken tot een niveau dat in Nederland aanvaardbaar is, bijvoorbeeld door de verkoop van afgevangen CO₂ aan de frinsdrankenindustrie en aan andere afnemers.

Gerd Junne is emeritus hoogleraar internationale betrekkingen van de UvA en directeur van Triple L.